

1: MANAGEMENT VERSLAG

Het jaar 2018 was in financieel opzicht wederom een uitdagend jaar. De Stichting heeft een positief resultaat behaald ad ANG 1.1 miljoen. Dit resultaat is het gevolg van het uitgevoerd beleid waarbij alle operationele kosten gedurende het jaar zijn gerationaliseerd en zoveel mogelijk beheersbaar zijn gemaakt. De totale operationele kosten in de jaren 2015 tot en met het verslagjaar zijn allen lager dan het niveau 2014.

Ontwikkeling personeelskosten

De gestage stijging van de kostenpost 'personeelskosten' - vergeleken met het jaar 2014 - vanaf het jaar 2015 tot en met het jaar 2018, is overwegend het gevolg van de stelselmatige indienstneming van de medische specialisten.

Ontwikkeling kosten met betrekking tot medische en verzorgingsmiddelen

In 2014 is in totaal ad ANG 45,8 miljoen aan deze kostenpost gerealiseerd, terwijl in 2018 ad ANG 38 miljoen is gerealiseerd, hetgeen 17% lager is dan het niveau van 2014. Deze verlaging, c.q. rationalisering van deze kostenpost, is

het directe gevolg van de vernieuwing van de betreffende ICT-logistiek- en financiële systemen (AFAS), waarbij een verbeterde afstemming kan plaatsvinden tussen de patiëntlogistiek versus de materialenlogistiek vanaf het jaar 2017.

Ontwikkeling algemene kosten

De gestage stijging van de kostenpost 'algemene kosten' over de jaren 2015 tot en met 2018, vergeleken met 2014, is het gevolg van onder meer (i) hogere advies- en accountancykosten over de gegeven jaren gelet op de rapportage inhaalslagen en (ii) hogere ICT-licentiekosten over de gegeven jaren, gelet op de vernieuwde ICT-systemen.

Exploitatiekosten t.o.v. begroting 2018

In het verslagjaar is tevens de planning & control cyclus van de organisatie opgezet en ten uitvoer gebracht. De integrale jaarbegroting en het businessplan zijn uitgewerkt en als leidraad gebruikt in het verslagjaar. Vergelijking van de gerealiseerde exploitatiekosten ten opzichte van de begrote exploitatiekosten 2018, leert dat de realisatie van deze exploitatiekosten 1% lager is dan de begroting.

Baten

De totale inkomsten van de Stichting in het verslagjaar komen ANG 6.3 miljoen hoger uit, in vergelijking met het jaar 2017. Dit is het gevolg van de verhoging van de budgetfinanciering door SVB en meer opbrengsten als gevolg van meer getarifeerde zorgprestaties. Voor wat betreft de verhogingen van budgetfinancieringen zij hierbij vermeld dat het Bestuur van de Stichting het niet eens is met de hoogte en de onderbouwing van deze verhogingen, reden waarom de Stichting tegen deze beslissingen van de overheid beroep heeft ingesteld bij het Gerecht in Eerste Aanleg. Behandeling van deze zaken vinden plaats later in het jaar 2019.

Liquiditeitstekorten

Weliswaar zijn de inspanningen met betrekking tot een beheersbaar financieel beleid voor de Stichting in het jaar 2018 intensief en redelijk effectief geweest, met als gevolg dat er een klein positief resultaat is bereikt, toch karakteriseerde het jaar zich met constante liquiditeitstekorten, welke tekorten van invloed zijn geweest op de zorgverlening. De reden voor deze liquiditeitstekorten heeft overwegend te maken met de volgende factoren:

- Vergeleken met de totale zorgverlening, is het zorgbudget SVB is nog steeds te laag vastgesteld door de overheid;
- Als gevolg van een te laag zorgbudget is SEHOS genoodzaakt de operationele kosten te financieren met leningen. In het verslagjaar heeft SEHOS ANG 11 miljoen moeten aflossen op deze leningen. Deze aflossingen komen ten laste van het zorgbudget
- Gedurende het verslagjaar heeft SEHOS te maken met meerdere soorten operationele kosten, die niet allemaal ten laste komen van het zorgbudget. SEHOS heeft voor de financiering van deze kosten, zoals het honorarium van arts-assistenten, aparte afspraken gemaakt met de overheid. Deze operationele kosten gaan de baten vooruit, met andere woorden: SEHOS moet deze kosten eerst voorschieten en ontvangt pas achteraf een vergoeding. Helaas is het zo dat de overheid hierbij telkens te laat voor de betaalbaarstelling van deze kosten zorgdraagt.

Liquiditeitspositie van de Stichting

Het werkkapitaal van de Stichting is aan het einde van het jaar 2018 ad ANG 100.9 miljoen negatief (2017: ad ANG: 93.8 miljoen negatief). Op basis van afspraken met onder meer de

WINST- EN VERLIESREKENING					
	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd
	2014	2015	2016	2017	2018
Exploitatiekosten (bedragen in ANG x 1,000)					
Personeelskosten (voor aftrek SVB-vergoeding medisch specialisten)	89.120	94.628	96.135	101.238	103.586
Medische en verzorgingsmiddelen	45.768	40.819	41.363	39.835	37.849
Huishoudelijke- en energiekosten	9.149	7.628	7.069	5.675	5.820
Algemene kosten	7.297	8.775	9.699	10.084	10.134
Onderhoud en aanvulling duurzame activa en -artikelen	11.609	10.699	9.251	7.731	8.989
Afschrijvingen materiële en immateriële vaste activa	8.474	4.550	4.720	3.860	4.608
Voeding	1.124	1.101	1.032	963	1.020
Doorberekende kosten	(1.070)	(3.220)	(1.335)	(1.392)	(1.468)
Diverse lasten	800	(221)	2.017	1.436	2.339
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	3.397	8.591	4.214	1.173	3.308
Totaal exploitatiekosten	175.668	173.350	174.165	170.603	176.185

Exploitatiekosten - Bedragen in ANG x 1,000	Gerealiseerd 2018	Begroting 2018	Vershil in ANG	Vershil in %
Personeelskosten	103.586	108.660	(5.074)	-5%
Medische en verzorgingsmiddelen	37.849	40.764	(2.915)	-7%
Huishoudelijke- en energiekosten	5.820	7.211	(1.391)	-19%
Algemene kosten	10.134	8.265	1.869	23%
Onderhoud en aanvulling duurzame activa en -artikelen	8.989	9.224	(235)	-3%
Afschrijvingen materiële en immateriële vaste activa	4.608	2.503	2.105	84%
Voeding	1.020	1.043	(23)	-2%
Doorberekende kosten	(1.468)	(1.190)	(278)	23%
Diverse lasten	2.339	21	2.318	11038%
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	3.308	1.129	2.179	193%
Totaal exploitatiekosten	176.185	177.632	1.447	-1%

SVB, voldoet de Stichting periodiek aan haar verplichtingen wegens de consortiumlening. Echter, wegens gebrek aan cash, is de Stichting niet altijd bij machte om de korte termijnschulden aan leveranciers te kunnen voldoen. Deze cashflowtekorten leiden vaak tot materiaaltekorten. Aankoop van benodigdheden voor onderzoek, behandeling, verpleging en verzorging geschiedt nu op cash basis. Deze situatie is niet bevorderlijk voor de doelmatigheid van de logistieke processen van het hospitaal. Het gebrek aan liquide middelen van het ziekenhuis is ingegeven door het feit dat de huidige uitgangspunten voor de inkomsten van de Stichting niet gebaseerd zijn op reële aannames en zorginhoudelijke uitgangspunten.

Solvabiliteitspositie van de Stichting

De solvabiliteitspositie van de Stichting is, als gevolg van de gerealiseerde slechte financiële resultaten in het verleden, volledig uitgehold. De financiële weerbaarheid van de Stichting is derhalve zeer kritisch. Het totaal vreemd vermogen (lang en kort) bedraagt aan het einde van het jaar 2018 ANG 127.1 miljoen (eind 2017: ANG 124.5 miljoen) derhalve ANG 2.6 miljoen hoger dan aan het einde van 2017. De totale activa zijn aan het einde van het jaar 2018 ad ANG 35.9 miljoen (2017: ad ANG 32.2 miljoen). Uit solvabiliteitsoogpunt kan hierbij worden gesteld dat de totale waarde van de vaste en vlottende activa, liquide middelen en het negatief eigen vermogen is gefinancierd door de vreemd vermogen verschaffers voor lange en korte termijn. Het spreekt voor zich dat deze financiële positie van de Stichting niet bevorderend is geweest voor verantwoorde patiëntenzorg. De oplossingsrichtingen met betrekking tot de sanering door de overheid van de schulden van de Stichting zijn overeengekomen in de Memorandum of Understanding (MoU) van 20 september 2013 tussen Land Curaçao, SEHOS en USONA. Voor wat betreft de afwikkeling van

de vermogenspositie van de Stichting in het jaar 2019, zal SEHOS het daarheen leiden opdat de Stichting op basis van de gemaakte afspraken met de overheid, aan alle verplichtingen van de Stichting kan voldoen.

Visie St. Elisabeth District (SED)

Met de operationalisering van Curaçao Medical Center in het jaar 2019, breekt er een nieuw tijdperk in voor SEHOS. De toekomst de Stichting, na 164 jaar succesvolle zorg aan de gemeenschap, zit in een bruisend Sint Elisabeth District dat Willemstad maar met name Otrobanda zal verbinden en verrijken. Vanaf juni 2017 heeft de Raad van Bestuur van SEHOS beleid geformuleerd, gericht op behoud van het cultureel erfgoed en de cultuurhistorie van het gebied en de gebouwen van SEHOS. In het jaar 2018 heeft het Bestuur van SEHOS een visiedocument laten opstellen, waarbij wordt aangegeven welke eventuele nieuwe functionaliteiten aan het vastgoed van SEHOS zouden kunnen worden gegeven, waarbij het unieke historische karakter van dit complex kan worden behouden. Met dit project wordt bereikt dat geen verpaupering optreedt na de overgang van het ziekenhuis naar het nieuwe gebouw en dat economische activiteiten kunnen worden ontplooid, die nieuw leven in het gebied van Otrobanda zullen brengen en werkgelegenheid zullen creëren. Voor realisatie van dit project is oplossing van de schuldenproblematiek van de Stichting randvoorwaardelijk. Echter, er bestaat een aanzienlijk risico dat de overheid - na de opening van CMC - haar financiële verplichtingen op grond van de MoU van 20 september 2013 jegens SEHOS niet zal nakomen en dus dat de Stichting failliet dreigt te gaan. Om dit te vermijden en om in de toekomst waarde te kunnen creëren voor Otrobanda en Curaçao als geheel, is het essentieel dat de schuldenproblematiek nu wordt opgelost zoals overeengekomen in de MoU van 20 september 2013. Dat betekent dat in 2019 de schuldsanering van de Stichting moet plaatsvinden.

Erkentelijkheid aan alle stakeholders

Het Bestuur is erkentelijk voor de inzet van onze mensen, om te komen tot een beter ziekenhuis in het verslagjaar. Het is niet altijd gemakkelijk geweest, echter de inzet van onze mensen is altijd gericht geweest op een betere zorg en dienstverlening. Het Bestuur heeft waar mogelijk de vele initiatieven die in dit kader worden genomen ondersteund, ondanks de moeilijke omstandigheden. Mede in dit kader wenst de

Raad van Bestuur haar grote waardering uit te spreken voor de intensieve en constructieve samenwerking met de medische staf en diens bestuur, de vakbond CBV en alle andere interne stakeholders. Het Bestuur is ook alle externe stakeholders erkentelijk voor de wijze waarop en de mate waarin deze het ziekenhuis - ook in deze moeilijke tijden - zijn blijven ondersteunen. Het Bestuur is zich ervan bewust dat zonder deze ondersteuning door de externe stakeholders, het bestaan van de Stichting niet mogelijk is geweest, reden waarom het Bestuur al het mogelijke zal doen in het jaar 2019, om alle verplichtingen van de Stichting, zoals afgesproken, na te komen.

2: SAMENGEVATTE JAARREKENING

BALANS - Bedragen in ANG x 1,000		
	2018	2017
Vaste activa		
Materiële vaste activa	9,125	11,213
Immateriële vaste activa	338	491
Financiële vaste activa	263	325
Totale vaste activa	9,726	12,029
Vlottende activa		
Voorraden	7,035	5,497
Vorderingen	17,436	14,435
Liquide middelen	1,751	276
Totale vlottende activa	26,222	20,208
Totaal	35,948	32,237

BALANS - Bedragen in ANG x 1,000		
	2018	2017
Eigen vermogen		
Stichtingskapitaal	250	250
Geaccumuleerde tekorten	(91,448)	(92,510)
Totaal eigen vermogen	(91,198)	(92,260)
Voorzieningen		5,663
Langlopende schulden		4,000
Kortlopende schulden	127,146	114,834
Totaal	35,948	32,237

WINST- EN VERLIESREKENING - Bedragen in ANG x 1,000		
	2018	2017
Gebudgetteerde zorgprestaties	138,000	131,700
Getarifeerde zorgprestaties	26,374	23,580
Overige opbrengsten	413	223
Diverse baten	296	3,616
Totaal baten	165,083	159,119
Operationele kosten	162,880	159,712
Bedrijfsresultaat	2,203	(593)
Financiële baten en lasten	(1,141)	(1,505)
Exploitatieresultaat	1,062	(2,098)

KASSTROOMOVERZICHT - Bedragen in ANG x 1,000

	2018	2017
Exploitatieresultaat boekjaar	2,203	(593)
Aanpassing voor afschrijvingen	4,608	3,860
Mutatie van voorzieningen	(5,663)	(99)
Mutatie van debiteuren	2,212	(5,523)
Mutatie van overige vorderingen	(5,213)	(2,753)
Mutatie van voorraden	(1,538)	(928)
Mutatie van handelscrediteuren	(5,630)	(1,338)
Mutatie van overige kortlopende schulden	13,499	10,535
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	4,478	3,161
Koersverschillen	(19)	(145)
Betaalde interest	(1,122)	(1,360)
Kasstroom uit operationele activiteiten	3,337	1,656
Investeringen in immateriële vaste activa	(4)	(186)
Investeringen in materiële vaste activa	(2,363)	(935)
Resultaat deelneming	62	(2)
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	(2,305)	(1,123)
Ontvangsten leningen	11,507	4,692
Aflossing van leningen	(11,064)	(10,072)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	443	(5,380)
Mutatie in liquide middelen	1,475	(4,847)
Stand liquide middelen per 1 januari	276	5,123
Stand liquide middelen per 31 december	1,751	275

3: TOELICHTING BIJ DE SAMENGEVATTE JAARREKENING

De samengevatte jaarrekening 2018 is opgesteld op basis van grondslagen van waardering en resultaat bepaling die verwijzen naar de regels van het Burgerlijk Wetboek Curaçao onder toepassing van de Nederlandse verslaggevingsrichtlijnen, rekening houdend met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 655 (Zorginstellingen) voor zover die bij het Sint Elisabeth Hospitaal van toepassing zijn en niet tegenstrijdig zijn met lokaal van toepassing zijnde wet en regelgeving.

De samengevatte jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

4: ACCOUNTANTSVERKLARING

Onze oordeelonthouding

Het samengevatte financieel overzicht 2018 (hierna: 'het samengevatte financieel overzicht') van Stichting Sint Elisabeth Hospitaal te Curaçao is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2018 van Stichting Sint Elisabeth Hospitaal.

Naar ons oordeel is het bijgesloten financieel overzicht in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2018 van Stichting Sint Elisabeth Hospitaal op

basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting bij het samengevatte financieel overzicht. Echter, het samengevatte financieel overzicht bevat een onzekerheid in dezelfde mate als de gecontroleerde jaarrekening 2018 van Stichting Sint Elisabeth Hospitaal.

Het samengevatte financieel overzicht bestaat uit:

- de samengevatte balans per 31 december 2018
- de samengevatte winst- en verliesrekening over 2018
- het samengevatte kasstroomoverzicht over 2018; en
- de bijbehorende toelichting.

Samengevatte financieel overzicht

Het samengevatte financieel overzicht bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van het Burgerlijk Wetboek Curaçao onder toepassing van de Nederlandse verslaggevingsrichtlijnen, rekening houdend met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 655 (Zorginstellingen), voor zover die bij het Sint Elisabeth Hospitaal van toepassing zijn en niet tegenstrijdig zijn met lokaal van toepassing zijnde wet en regelgeving. Het kennismaken van het samengevatte financieel overzicht en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennismaken van de gecontroleerde jaarrekening van Stichting Sint Elisabeth Hospitaal en onze controleverklaring daarbij. Het samengevatte financieel overzicht en de gecontroleerde jaarrekening bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 30 augustus 2019.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij

Wij hebben een oordeelonthouding verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2018 van Stichting Sint Elisabeth Hospitaal in onze controleverklaring van 30 augustus 2019. De basis voor onze oordeelonthouding was gerelateerd aan het ontbreken van geschikte informatie omtrent de haalbaarheid en concrete invulling van de uitvoering van artikel 11 van de Memorandum of Understanding van 20 september 2013, waardoor wij niet in staat zijn om vast te stellen of de continuïteitsveronderstelling terecht is gehanteerd bij de totstandkoming van de jaarrekening.

De controleverklaring bij de jaarrekening bevat ook de volgende paragraaf ter benadrukking van een aangelegenheid: Benadrukking van een onzekerheid in de jaarrekening vanwege afstemming rekening-courant pensioenverzekeraar.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot het samengevatte financieel overzicht

Verantwoordelijkheden van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht voor het samengevatte financieel overzicht

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het samengevatte financieel overzicht op basis van de grondslagen zoals beschreven in punt 2 in de toelichting.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Stichting.

Onze verantwoordelijkheden

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of het samengevatte financieel overzicht in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met de Internationale controlestandaarden (ISA), waaronder de standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Curaçao, 30 augustus 2019

60796592 120/21769

Ernst & Young Accountants
namens deze

C. Smorenburg RA AA

WWW.SEHOS.CW

Het volledig jaarverslag 2018 (en eerdere jaren) van SEHOS is ter beschikking gesteld op de website van de Stichting.